

ПОНЯТТЯ ТА ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Гришук Аліна Борисівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін,
навчально-науковий інститут права та правоохоронної діяльності,
Львівський державний університет внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Адміністративне право є провідною галуззю вітчизняного права, яке продовжує змінювати та розширювати свій предмет вивчення та оновлювати свою систему та структуру.

Важливим предметом вивчення адміністративного права є суспільні відносини у сфері державного управління, визначальною рисою яких є те, що вони можуть виникати, змінюватись та припинятись у сфері державного управління. Безперечно, адміністративне право здійснює регулювання й інших видів суспільних відносин, таких наприклад, які виникають зокрема у сфері виконавчої влади, діяльність якої спрямована на виконання законів та інших нормативно-правових актів, також, слід підкреслити, що нормами адміністративного права врегульовано діяльність органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій державної і недержавної форми власності.

Адміністративне право (від «administrare» (лат.) – керувати, управляти) – окрема галузь права у системі права України, норми якої регулюють суспільні відносини, що формуються у сфері управління. Тому адміністративне право часто називають «управлінським правом» чи «правом управління» [1, с. 9].

В юридичній енциклопедії зазначається, що: «адміністративне право – галузь права, якою регулюються суспільні відносини, що виникають у сфері функціонування виконавчої влади [2, с. 48].

Підручник з Адміністративного права України під редакцією Остапенка О. І., Коваліва М. В., Єсімова С. С., Гулак Л. С., Лук'янової Г. Ю., Ніканорова О. В., Цьвок М. С, закріплює положення про те, що адміністративне право регулює відносини, також що пов'язані з реалізацією прав, свобод і законних інтересів фізичних осіб, які не мають владних повноважень, а також юридичних осіб у відносинах з представниками виконавчої влади, органами місцевого

самоврядування, громадськими організаціями та іншими суспільними утвореннями. Адміністративне законодавство за обсягом регулювання адміністративно-правових відносин є одним з найбільш поширених у порівнянні з іншими галузями права [3, с. 7].

Колпаков В.К. вважає, що: «Домінуючим чинником уявлень про галузь права є його предмет – системна сукупність відносин, які регулюються її нормами. Отже, найбільш загальними й об'єктивними ознаками предмета галузі права є: а) наявність суспільних відносин, які забезпечені регулюючим впливом галузевих норм, тобто правовідносин; б) наявність системних зв'язків між такими відносинами» [4, с. 8].

Як слушно зазначає Гринишина Н.В. про те, що «Важливим елементом предмета адміністративного права виступають суспільні відносини, пов'язані з наданням громадянам різноманітних управлінських послуг. До предмета адміністративного права відносяться також суспільні відносини, що виникають у зв'язку з організацією та діяльністю адміністративних судів, тобто у сфері адміністративної юстиції. Також до предмета адміністративного права належать суспільні відносини, які виникають у зв'язку із застосуванням заходів адміністративного примусу та адміністративної відповідальності до фізичних і юридичних осіб. Ознакою, що об'єднує всі види адміністративно-правових відносин є те, що органи публічної адміністрації є у них владною стороною, тобто має право на прийняття владного рішення» [5, с.70].

З вище наведеного варто зазначити про те, що по-перше, адміністративне право є самостійною галуззю вітчизняного права, яке регулює однорідні суспільні відносини у сфері публічного управління, власне щодо виконання законів та підзаконних нормативно-правових актів усіма суб'єктами у державі; по-друге предметом регулювання адміністративного права є суспільні відносини, що пов'язані з порядком захисту прав і свобод людини та громадянина та реалізації можливості надання як фізичним так і юридичним особам необхідних адміністративних послуг, наприклад щодо реєстрації чи визнання статусу тощо; по-третє, відстоювання порушеного права гарантується нормами чинного законодавства шляхом звернення до суду, зокрема до адміністративного, оскільки вони мають право розглядати публічно-правові спори в яких хоча б одна сторона є суб'єктом владних повноважень.

Література

1. Адміністративне право України: підручник В.В. Середа, О.Л. Хитра, Ю.С. Назар, Д.І. Йосифович, Я.М. Когут та ін.; за заг. ред. Ю.С. Назара. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 680 с.
2. Юридична енциклопедія: В 6 т. Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. К.: «Укр.енцикл.» 1998. Т.1: А-Г. 672 с.
3. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.]; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
4. Колпаков В.К. Предмет адміністративного права: поняття, структура і система адміністративно-правових відносин. Питання адміністративного права. Кн. 2 [відп. за вип. Н. Б. Писаренко]. Х. : ООО «Оберіг», 2018. 182 с.
5. Гринишина Н.В. предмет адміністративного права як базова категорія для виокремлення галузевих принципів адміністративного права. Право та інновації № 4 (44) 2023. С. 69-73.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-497-2-5>

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА: ЯКИМ МОЖЕ БУТИ ПОГЛЯД НА СИСТЕМУ?

Коломоєць Тетяна Олександрівна

*доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент
НАПрН України, Заслужений юрист України,
декан юридичного факультету,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Розгляд відповідного питання пропонується розпочати із аналізу Стандартів вищої освіти та програм ЄФВВ та ЄДКІ для здобувачів галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право, а, з урахуванням Постанови Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2024 року № 1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», – галузі знань Д Бізнес, адміністрування та право, спеціальності Д8 Право. Одразу ж варто зазначити, що увагу навчальній дисципліні «Адміністративне право» у вищезазначених документах приділено достатньою мірою, що дає підстави стверджувати, що і в освітньому